

Úvodní slovo a Introit

Ve jméno Boha Otce, i Syna, i Ducha Svatého. amen

Milost vám a pokoj od toho, který byl za nás ukřižován, od Ježíše Krista.
Je velký pátek, památka smrti našeho Pána.

Ž 22,2-3.8-12

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci.

Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou: "Svěř to Hospodinu!" "Ať mu dá vyváznout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!" Ty jsi mě vyvedl z života matky, chovals mě v bezpečí u jejích prsou. Na tebe jsem odkázán už z lůna, z života mé matky ty jsi můj Bůh. Nebud' mi vzdálen, blízko je soužení, na pomoc nikoho nemám! Amen

modlitba

Pane Ježíši Kriste,

ty jsi sestupoval k druhým lidem, do jejich zápasů, do jejich neštěstí, osamělosti a nemocí. Přinášel jsi Boží soucit, blízkost. Nalomenou třtinu jsi nedolomil, doutnající knot neuhasil. Přijal jsi cestu služebníka, služebníka všech, proto jsi byl vyvýšen nade všechny, na kříž.

Je, Pane, tolik zla na světě, tolik zla, které prochází rukama člověka. Tolik lidí a všech živých tvorů trpí, nevinně, tolik lidí umírá a nemuselo by, kdybychom si uměli pomáhat a rozdělit se. Jsme zapleteni do zla, jako do pavučiny, ze které není úniku, na níž naše síly nestačí. Často hledáme viníky, kdo za to může, ale jen to ještě více zamotáváme. Nemáme řešení.

Pane, buď ty naším řešením. Prosíme o pomoc. Víme, že stojíš při nás, vždyť i kvůli nám jsi šel cestou kříže. Díky tobě se nemusíme hroutit pod tíhou vin, nemusíme je házet na druhé lidi. To ty jsi vzal naše viny na sebe. Spolu s tebou jsou přibity na kříži. Amen

1.čtení: Ř 5,6-11

Když jsme ještě byli bezmocní, v čas, který Bůh určil, zemřel Kristus za bezbožné. Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. Tím spíše nyní, když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život. A nejen to: chlubíme se dokonce Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, který nás s ním smířil.

2.čtení - základ kázání: Lk 23,33-49

Když přišli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali jej i ty zločince, jednoho po jeho pravici a druhého po levici. Ježíš řekl: "Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí." O jeho šaty se rozdělili losem. Lid stál a díval se. Členové rady se mu vysmívali a říkali: "Jiné zachránil, ať zachrání sám sebe, je-li Mesiáš, ten vyvolený Boží." Posmívali se mu i vojáci; chodili k němu a podávali mu ocet a říkali: "Když jsi židovský král, zachraň sám sebe." Nad ním byl nápis písmem řeckým, latinským a hebrejským: "Toto je král Židů."

Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal: "To jsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!" Tu ho ten druhý okřikl: "Ty se ani Boha nebojíš? Vždyť jsi sám odsouzen ke stejnému trestu. A my jsme

odsouzení spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal." A řekl: "Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království." Ježíš mu odpověděl: "Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji."

Bylo už kolem poledne; tu nastala tma po celé zemi až do tří hodin, protože se zatmělo slunce. Chrátová opona se roztrhla v půli. A Ježíš zvolal mocným hlasem: "Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha." Po těch slovech skonal. Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl: "Tento člověk byl vskutku spravedlivý." A ti, kdo se v celých zástupech sešli na tu podívanou, když viděli, co se stalo, odcházeli bijíce se do prsou. Všichni jeho přátelé stáli opodál, i ženy, které Ježíše doprovázely z Galileje a všechno to viděly.

kázání

Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16)

Smysl celého Ježíšova procesu, té vnějšně nesmyslné Ježíšovy popravy - vraždy, je v chápání Boží lásky, která se sama vydává za druhé, pro mě a pro tebe. Pro moje a tvoje dobro, pro můj a tvůj život, pro naši záchranu. Ježíš tak naplňuje slova o tom, že kdo by usiloval svůj život zachovat, zachránit, ten jej ztratí, ale kdo jej ztratí, ten jej zachová. Když se jeho učedníci před cestou do Getsemanské zahrady hádají o to, kdo z nich je největší, tak jim řekne: "Králové panují nad národy, a ti, kdo jsou u moci, dávají si říkat dobrodinci. Avšak vy ne tak: Kdo je mezi vámi největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem, či ten, kdo obsluhuje? Zdali ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží. (Lk 22,25-27)

Ježíš od počátku svého veřejného působení až do konce na kříži, až do posledních slov z kříže, jak je předává Lukáš, hledal a zachraňoval ztracené, prosil za ně, odpouštěl jim a vyhlašoval nad nimi Boží smilování.

Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí. Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji. Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.

Výsměch a ironie členů rady, vojáků i jednoho ze zločinců spolu s ním ukřižovaných, že jiné zachraňoval a sám sebe nyní zachránit neumí, jsou vlastně nevědomým vystižením Ježíšova poslání. Chtějí být ironií, ale v jiných ústech by byla vyznáním víry. Jiné zachraňoval, ale sebe zachránit neumí, nemůže, nechce.

Proto Ježíš končí na kříži jako zločinec mezi zločinci, jako král s korunou trnovou, a ne zlatou.

Na místě zvaném Lebka, které známe také pod jménem Golgota, se k Ježíšově popravě schází velké množství různých lidí. Jsou tu vojáci a jejich velitel – setník. Jsou tu zástupy lidí – čumilů, kteří se seběhnou vždy, když se někde něco děje. Jsou tu členové rady, ti, kteří to upekli. Jsou tu také dva zločinci, ukřižovaní spolu s ním, spravedlivě odsouzení, jak jeden z nich sám řekne. Jsou tu Ježíšovi přátelé, ale ne učedníci z kruhu dvanácti, o těch se neříká nic. Jsou tu také ženy, učednice.

A ještě někdo je pod křížem přítomen, někdo, o kom text nemluví.

Kdo to je?! ...

Ty a já. My.

My tam jsme. Jsme v každé z postav. Každá o nás něco říká, v každé se můžeme z části najít. Dokonce i v těch učednících, kteří tam nejsou, kteří jsou někde zalezlí.

Vojáci, římské legionáři, jejichž domov je v nějaké daleké provincii, byli povoláni ke službě sem,

do neklidné a nebezpečné Palestiny mezi ty "strašné" židy.

Co si asi myslí? ... "Tak tenhle Galilejský Ježíš byl odsouzen. Různé příběhy se o něm vyprávěly, ale zřejmě to byly jen řeči, báchorky. Byl to, zdá se, jen obyčejný, možná trochu známější povstalec, kterých je tady v Judeji tucet za každým rohem. Jen ať zemře, o jednoho míň, taky dobře. Ti nahoře jistě vědí, co dělají. My jsme jen vojáci, posloucháme rozkazy."

Kolik takových poprav už viděli? Už se jich to vnitřně nedotýká, jsou to profíci, spíš v tom horším slova smyslu. Jsou otupení, lhostejní. Klidně si mezi sebou rozdělí jeho šaty. Proč ne, když na to mají právo?! Vysmívají se mu. Proč se nepobavit na účet druhého, když se nemůže bránit, když nemá moc ani právo?! Vždyť je to jako v televizi, jako počítačová hra.

Splnit rozkaz. Nepřemýšlet. Prostě udělat to, co dělají všichni. Fungovat. Myslet na svoje malé výhody, na svoje potěšení. Být lhostejný vůči trápení druhého, protože mě to nebolí. Necítím to, je mi to vzdálené, mám odstup, je to jiný svět a nezajímá mě.

Být divákem v utrpení druhého... Moje utrpení jako divadlo a podívaná pro druhé... Anebo ani to ne... Svůj život zachraňovat a tak o něj přicházet... Nežít, ale jen ... fungovat?!

Dva zločinci popravení spolu s Ježíšem. Asi zelóté, povstalci, kteří bojovali za svobodu Izraele proti Římu. Byli pověstní svými dýkami, kterými dokázali uprostřed davu bleskurychle zabít a pak se vytrahit. Oko za oko, zub za zub. Proti síle síla, nebo úskok, lest. Proti tvrdosti větší tvrdost jako cesta ke svobodě. Svoboda vnější však začíná svobodou vnitřní a té násilím nedosáhneš.

Smrt na kříži pro ně byla asi ctí – zemřít jako hrdina, jako mučedník. Jeden se Ježíši posmívá, hraje tvrdáka, druhý je ale lidský a řekne: *...my jsme odsouzeni spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal.*

Co se v něm odehrálo? Kde se berou ta slova? Nevíme. Snad když Ježíš prosí Boha za odpuštění pro své katy? Možná.

Ježíš na toho zločince pamatuje! *"Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji."* Tak málo stačí...

Tak málo stačí, Pane?!

Smát se, hrát tvrdáka, a přitom být jen krůček od dveří, které vedou do úplně jiného světa. A minout se s ním. Anebo vstoupit. Někdy stačí tak málo, tak málo! Možná být jen lidský.

Ježíšovi přátelé a ženy pod křížem... Stojí opodál, sledují všechno, ale přesto nejsou diváky velkopátečního dramatu. Nepatřili sice do kruhu dvanácti učedníků, ale přesto Ježíšovi věřili, pomáhali mu a byli nablízku. A jsou i nyní, v situaci krize. A nebudou jen svědky jeho ukřižování a smrti. Jeho tělo sejmou z kříže, s láskou a bolestí ho uloží do hrobu. A pak ho budou chtít pomazat mastmi a vonným olejem, a tak jim jako prvním zazáří světlo velikonoční radosti!

Přitom jsou spíš na okraji pozornosti. Evangelisté toho o nich moc neřeknou. Jsou to skoro bezejmenné postavy... Tak, jako my?!

Oproti nim známe učedníky jménem všechny. Ale ti tu nejsou...

A tak... Jak to máš ty?

A jak to mám já?

Co v nás je? Taky kousek zbabělosti a kousek odvahy, kousek tvrdáctví a kousek citlivosti, kousek rezignace a kousek schopnosti vydržet, kousek lhostejnosti a kousek věrnosti...?

Vůbec jsme pod kříž nepřišli, nezajímá nás to, anebo máme strach a jsme někde zalezlí, schovaní v rámci vlastního spokojeného života a jeho běhu? Nebo jsme jen diváky, diváky na světě? A nebo jsme víc, víc namočení, vnitřně... je to i naše cesta, ta Ježíšova? Je to i moje cesta?

Bože, dávej nám sílu, když je toho na nás v životě moc. Volej nás, když chceme zůstat stát stranou. Nes nás na své ruce, když padáme. Přijímej nás, když utíkáme a skrýváme se. Odpouštěj nám, když zrazujeme sebe i druhé. Ochraňuj naše cesty, ukazuj nám svou tvář, objímej nás svým požehnáním.

O to tě prosíme skrze našeho ukřižovaného Pána, tvého Syna, Ježíše Krista. amen

Vyznání víry

Svou víru, kterou máme společnou se všemi křesťany všech dob a zemí, vyznejme slovy Apoštolského vyznání víry:

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontiem Pilátem, byl ukřižován, umřel a byl pohřben, sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení těla a život věčný. Amen.

přímluvy

Bože,
naříkáme nad utrpením v tomto světě.
Ptáme se: Proč musí tolik lidí nesmyslně trpět?
Hledáme odpověď, ptáme se Tě.

...

Bože, naříkáme na zlo a agresi mezi lidmi.
Jsme smutní, že naše konflikty tak často nedokážeme řešit mírně, v pokoji.
Myslíme na lidi, kteří jsou zabíjeni ve válkách.
Myslíme na rodiče, kteří ztratili svoje děti,
na děti, ze kterých se stali sirotci...
Myslíme na oběti všech totalitních režimů ...
Myslíme na oběti všech zlých nemocí, i na ty, o kterých v Evropě nic nevíme.
Přinášíme před Tebe svůj nářek.

...

Bože, naříkáme i nad tím, čím sami trpíme.
Naříkáme nad bolestí, kterou neseme v sobě.
Často nám chybí slova pro naše zklamání a náš smutek.
Ty víš, jak se cítíme.

...

Bože, Ty nám můžeš darovat sílu snášet bolest,
vydržet otázky a pochyby.
Ty nám můžeš darovat odvalu neutíkat před smrtí a utrpením.
Ty nám můžeš darovat naději, že z bolesti se rodí nový život.

Bože přijď nám naproti, buď nám nablízku.

V tichosti se k tobě modlíme a svěřujeme ti starosti i radosti našich srdcí ... ..

Náš Pane, prosíme přijmi všechny naše prosby, jako přijímáš i nás a naše životy. Jako tvoje děti se k tobě modlíme slovy, která jsi nás naučil...

Otče náš, který jsi v nebesích, posvět' se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes a odpusť nám naše viny jako i my odpouštíme našim viníkům, a neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť tvé je království, i moc, i sláva, navěky. amen

3. čtení - poslání: Ga 5,1

Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho.

požehnání Boží

Hospodin ti žehná a chrání tě.
Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář
a je ti milostiv.
Hospodin obrátí k tobě svou tvář
a obdaří tě pokojem.

+

Požehnej Vás Všemohoucí
Bůh Otec i Syn i Duch Svatý.